

izr. prof. dr. M. Stabej
Oddelek za slovenistiko
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Seznam izpitnih vprašanj za predmet Besediloslovje (2005/2006)

1. letnik Oddelka za prevajalstvo FF UL

1. **Opreделите definicijo besedila.**

- besedilo je vsaka *komunikacijska pojavnost*, ki izpolnjuje sedem kriterijev besedilnosti (ne-besedila so nekomunikativna besedila)
- v veliki meri je rezultat miselnih procesov in jezikovne interpretacije
- besedilo je definirano kot enota, večja od stavka (Pike, Heger, Koch)
- rezultat operacij, ki uravnavajo enote in vzorce med uporabljanjem jezikovnih sistemov (t.i. *proceduralni pristop*)

2. **Definirajte jezikovne funkcije po R. Jakobsonu in jih ponazorite s primeri besedil, v katerih je posamezna funkcija dominantna.**

a) **referencialna**

- osredotočena na kontekst in govori o dogajanju, ki je zunaj jezika,
- določa jo odnos sporočila do konteksta

b) **poetična**

- usmerjena na strukturo sporočila,
- princip ekvivalence prenese z osi selekcije na os kombinacije in je temeljna za konstituiranje besedila kot literarnega sporočila,
- zagotavlja, da znaki postanejo otipljivejši

c) **fatična**

- usmerjena na preverjanje kanala, stika (mašila); vzpostavlja komunikacijo
- primer: "Ooo, lep pozdrav, kako ste?" (pozdravi)

d) **metajezikovna**

- usmerjena na skupni kod, z jezikom pojasnjujemo jezikovne znake
- pošiljateljevo ali prejemnikovo preverjanje jezikovnega koda

e) **emotivna**

- osredotočena na govorca, izraža njegov odnos/stališče do predmeta govora
- pošiljateljev odnos do tistega, kar sporoča
- primer: *Dovolj imam vsega, grem raje domov.*

f) **konativna**

- osredotočena na bralca, kaže na učinke besedila
- pošiljateljev odnos do naslovnika
- primer: *Preberite obvezno domače branje in napišite povzetek.* (velelni stavki)

3. Opreделите pojem koreferenca.
4. Naštejte in na kratko definirajte kriterije besedilnosti po Beaugrandu in Dresslerju.
5. Podrobneje opredelite posamezni kriterij besedilnosti po Beaugrandu in Dresslerju.
6. Opreделите tri urejevalna načela besedilnega sporazumevanja.
7. Opreделите pojem besedilni svet.
 - konstelacija pojmov in relacij (odnosov), na katerih temelji površinsko besedilo
 - označuje pomensko obsežnost nekega besedila v določenem momentu
 - ni povezan s površinsko obliko besedila
 - spreminja se glede na točko, v kateri začnemo spremljati besedilo
 - konfiguracija, ki služi kot podlaga besedila in se lahko ujema s splošno sprejeto in uveljavljeno verzijo *dejanskega sveta*
 - graditev besedilnega sveta je rutinska dejavnost v okviru človekove komunikacije
8. Opreделите pojem referenčna točka.
9. Opreделите pojem ikoničnost.
10. Pojasnite temeljne načine vzpostavljanja referenčnosti v besedilu.
11. Opreделите funkcijo deiktičnih jezikovnih znakov.
12. Opreделите pojem zaobljka in ga pojasnite s primerom.
13. Opreделите pojem elipsa in ga pojasnite s primerom.
14. Opreделите pojem paralelizem in ga pojasnite s primerom.
15. Opreделите pojem členitev po aktualnosti in ga pojasnite s primeri.
16. Opreделите pojem junkcija in ga pojasnite s primerom.
17. Kaj je inferiranje?
18. Opreделите Griceove konverzacijske maksime.
19. Opreделите možne kriterije za določanje besedilnih vrst.
20. Opreделите pojma besedilna makro- in mikrostruktura.
21. Opreделите pojem stilistična ustreznost besedila.
22. Pojasnite razliko med besedilnimi in jezikovnimi normami.

23. **Pojasnite razliko med umetnostnimi in neumetnostnimi besedili.**
24. **Pojasnite temeljne razlike med govorjenimi in pisnimi besedili.**
25. **Analizirajte besedilo po priloženih navodilih.**

Temeljna bibliografija:

R. A. de Beaugrande, W. U. Dressler, Uvod v besediloslovje. Ljubljana, 1992.
M. Stabej, gradivo s predavanj v študijskem letu 2005/2006.

Roki:

29. 5., 19. 6., 11. 9. 2006

Način opravljanja izpita:

Izpit je pisni; študentje in študentke dobijo polo s sedmimi vprašanji, čas opravljanja izpita je 30 minut. Vpis ocene je možen takrat, ko imajo kandidati in kandidatke opravljen tudi izpit iz predmeta Slovenščina pri doc. dr. Vojku Gorjancu, ki skupno izpitno oceno tudi vpisuje.